

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

JOHNNY

Toneelspel door

BRUNO VASTMANS & PETER RITZEN

1880

Toneelfonds J. JANSSENS * Antwerpen

1986

(N° 1598)

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste DRIE tekstbrochures bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan: S.A.B.A.M.

Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel.

Men mag geen gebruik maken van gekregen of gehuurde boekjes!

© 1986 Toneelfonds J. Janssens

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt op enigerlei wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Het toneelstuk 'JOHNNY' werd voor de eerste maal opgevoerd

op 13 april 1985

in zaal CONCORDIA te Bilzen .

acteurs : Johnny : Bruno VASTMANS
Pa : Peter RITZEN
Persoon X : Sigrun JORISSEN

regie : Johann DUBOIS

ROLVERDELING

- Johnny* : ongeveer twintig , duidelijk marginaal .
- Pa* : hij vertegenwoordigt het gezag in de maatschappij dat de jongere geen kans laat . Hij is duidelijk verburgerlijkt in doen en laten . Deze rol verzamelt verschillende personages uit het stuk .
- Persoon X* : De derde acteur neemt alle andere personages voor zijn rekening . Dit zijn telkens figuren uit het leven van Johnny of Pa . Deze rol wordt bij voorkeur gespeeld door een actrice van ongeveer twintig jaar .

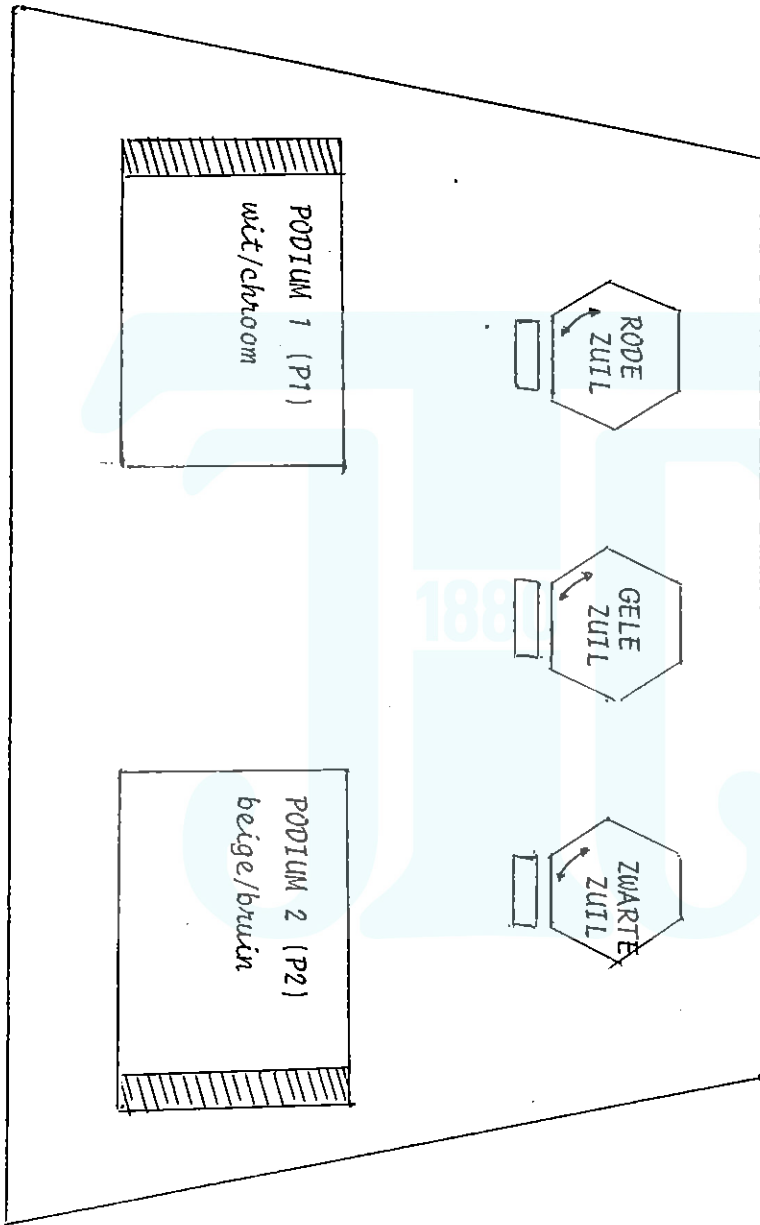

DECOR

Achteraan bevinden zich drie zuilen die enkele meters hoog zijn . De acteurs kunnen langs achter de zuil binnenstappen , zodat het publiek dit niet ziet . De zuilen kunnen gedraaid worden , zodat de acteur zichtbaar wordt wanneer hij spreekt . De acteurs staan in de zuil ongeveer één meter boven het podium , maar kunnen vanuit de zuil het podium opstappen . De zuilen zijn respectievelijk rood , geel en zwart .

Tevens zijn er twee kleine podia op wielen die dus op en af kunnen geroold worden . Zij zijn ongeveer 2,5 meter lang en 1,5 meter breed . Er bevindt zich aan ieder podium een rekje waarmee men het podium kan duwen of trekken , maar waarop eveneens enkele kleine voorwerpen kunnen gelegd worden . Podium 1 (P1) is bij voorkeur wit en bevat steeds blinkende voorwerpen , terwijl podium 2 (P2) bruin of beige is en steeds donkergekleurde voorwerpen bevat .

PODIUMSCHETS IN BOVENAANZICHT

EERSTE BEDRIJF

(Johnny zit in een zetel op P1 . Uit de luidsprekers weergalmt kei-harde muziek .)

Johnny : Daar ligt hij weer . Wanneer ga je naar de kapper ? Heb je geen andere kleren ? Waarom moet die muziek zo luid staan ?

Opmerkingen die jongeren vaker te horen krijgen .
Komen jullie naar een leuke show kijken ? Het gezeur van alledag gaat gewoon verder . Nu ja , een leuke show !
Er is crisis in de opvoedingswereld . Ik ben het levend voorbeeld van wat men in deze maatschappij onderopvoeding zou noemen .

Als ouders kinderen kopen -al zijn het er van de witte producten - zullen ze de gevolgen zelf moeten dragen . Dat gebeurde bij mij echter niet .

Toch , we zijn er allemaal gekomen . Ieder met een verschillende duim , hart , hoofd of been dat desgewenst ingeruild kan worden voor een andere weet-ik-veel . Ik zie me al lopen met het hoofd van Boudewijn .

Je ziet eruit zoals je bent en je moeder kan daar niets aan veranderen , zelfs als ze je brutaal behandelt .

(Hij houdt de twee armen tegen elkaar)

Kijk , mijn ene arm is korter dan de andere . Als jullie het graag andersom zien ...

(Hij draait zich om)

Nu , we zijn er , en wat dan ? Je bent er nog maar pas en men begint al op je in te rammen . Niet te verwonderen dat de criminaliteit de hoogte ingaat . Men leert het je vanaf het eerste moment .

Er is crisis in de opvoedingswereld .

Persoon X : *(Zij spreekt als advocaat vanuit de zwarte zuil)*

Er is inderdaad crisis in de opvoedingswereld . Opvoeden is weliswaar nooit een gemakkelijke zaak geweest , maar tegenwoordig ervaart men het resultaat van de opvoeding reeds bij het tweede levensjaar . Hij of zij is teveel

Persoon X : vertroeteld , verwend ! Zij luistert niet . Hij doet wat ie wil . Het feit van een verkeerde opvoeding bemerken de ouders reeds vroeg , maar de gevolgen dragen ze pas later .

En toch kan de vraag gesteld worden of de ouders volledig schuldig zijn aan deze verkeerde opvoeding , of , dat in ons geval Johnny zelf rot en slecht is , geachte leden van de jury .

Dit is geen gemakkelijke vraag . Dit is geen vraag die men in een oogwenk kan beantwoorden . Er is daarom een uitgebreid onderzoek gedaan voor men , of beter , voor ik deze vraag kon beantwoorden .

Het zit erin ! Het kwaad zit er reeds in ! Precies door in contact te komen met andere mensen van hetzelfde slag , wordt dit er nog sterker ingehamerd .

Johnny hoort bij dit soort mensen dat totaal geen verantwoordelijkheidsgevoel heeft . Denken we aan wat ie zoëven verteld heeft .

Ik zie dit soort mensen , en ik hoop dat ik niet alleen ben , leden van de jury , ik zie dus dit soort mensen inderdaad als een gevaar voor de maatschappij , een gevaar in die zin dat zij bij de ongeschonden jeugd een vergroeiing veroorzaken die niet meer weg te werken is . Dit soort breidt zich geweldig uit , leden van de jury , en er lijkt weinig tegen te verrichten ... maar zelfs dat weinige mogen we niet verwaarlozen !

Dat weinige goede dat er in Johnny zit , moeten we naar boven halen , opdat we met dat weinige goede , met dat minimum aan wilskracht hem , neen , leden van de jury , opdat Johnny zichzelf opkrikt tot een respectabel heer . Er is crisis in de opvoedingswereld . Een crisis die op te lossen valt , maar die niemand in zijn eentje aan kan . Het is een crisis die door iedereen moet opgelost worden . Ik vraag mij af , leden van de jury , of Johnny's ouders wel hun best gedaan hebben om dat weinige goede in Johnny naar buiten te brengen om het kwade weg te werken . Kijken we eens naar Johnny's vader .

- Persoon X* : Een man die met allerlei onbenuïgheden in zijn hoofd zit , die van verandering in het leven houdt en die best een bak bier kan verdragen .
Was dit wel de juiste vaderfiguur voor Johnny ?
- Pa* : *(Vanuit de zaal)*
Als U aanmerkingen hebt op mijn gedrag , hier ben ik !
(Intussen begint een volgsport doorheen de zaal Pa te zoeken . Nadat hij in het licht staat , wordt hij gevolgd tot hij zich op het podium bevindt .)
- Persoon X* : Dat vind ik erg vriendelijk van U . Misschien komen we tot een gesprek tussen twee generaties die elkaar steeds ontweken hebben . Dit is een unieke kans . Ik nodig U uit ...
- Pa* : Er valt helemaal niets uit te nodigen . Met dat stuk onbenul kan je niet praten . Wat wil je doen ?
- Persoon X* : Ik wil toch een gesprek proberen .
- Johnny* : Wat gaat zij proberen ? Kan zij straks gaan zeggen dat zij een wereldverbeteraar is omdat zij twee vijanden bij elkaar heeft gebracht . Toch fantastisch , niet ?
(Intussen is Pa op het podium gekomen)
- Pa* : Hou je mond !
(tot persoon X)
En jij , ik heb je niet nodig . Ik betaal je niet . En die ... die kan je niet betalen .
- Persoon X* : Wel , eh , dan geloof ik dat ik overbodig ben .
(schuifelt weg)
Als U mij nodig mocht hebben , kan U mij steeds telefonisch bereiken op het nummer 021/876.54.29 . IK herhaal 0 2 1
8 7 6 5 4 2 9 .
(Persoon X gaat af in de zuil)
- Johnny* : *(In de volgende scene staat Johnny op P1 , terwijl Pa steeds beneden blijft)*
Neen ... dat is mooi van je .
Zullen we toch nog tot een confrontatie komen ?
- Pa* : Wie denk je wel dat je bent ? Kijk eens hoe je erbij loopt .
Kan je zo iets bereiken ?

- Johnny* : Spijtig , maar je hebt ooit een grote misstap begaan .
Je wilde kennelijk te vlug te werk gaan zonder aan de toekomst te denken . Een nietsnut , een slappeling , een junkie , een hangmat die volgens onze advocaat nog veel aan zichzelf moet veranderen alvorens overeind te kunnen komen . Ik moet mezelf in eer gaan herstellen .
- Pa* : Wat is het gemakkelijk de schuld van je af te schuiven .
- Johnny* : Wat is het toch gemakkelijk de schuld te geven aan onschuldige kinderen !
- Pa* : Maar één ding weet ik zeker : wij kunnen ons beter in deze wereld redden dan dat nietsnuttig spul als jij .
- Johnny* : Zo sprak je niet toen ik pas geboren was . Net zoals de meeste vaders maakte je van die onbenullige gebaren om maar enige reactie los te krijgen . En kom me niet vertellen dat jij zo niet gedaan hebt .
Adoedoedoe , adoedada .
(*Johnny* maakt enkele gebaren voor een denkbeeldige wieg)
Kijk , hij lacht . Is hij niet knap ? Hij lijkt precies op tante Cato , vinden jullie niet ?
Dat heb je echter niet lang gedaan . Je liet me liggen met een natte doek als moeder naar één van haar vele 'vergaderingen' ging . Je sloeg me als ik schreeuwde . Je hebt nooit een inspanning gedaan voor mij .
Jij weet niets van mijn leven ! Shit , that's life , man !
Gelukkig dat ik nu op mijn eigen benen sta .
- Pa* : Hoelang je nog zal staan , dat is een andere zaak .
- Johnny* : Beter zo dan in die schijnheiligheid van adoedoedoe , adoedada .
(*Johnny* imiteert weer zijn vader voor de wieg)
Je kan nog steeds geen luier verversen .
Ik zal stand houden in deze maatschappij . De RVA laat ook mij overleven .
- Pa* : Heb je nog steeds geen werk ? Daar zoek je niet naar , hè ?
Hè !
- Johnny* : Integendeel , ze geven mij geen kans .
- Pa* : Zoek je wel echt ? Waar ben je al geweest ? Ben je al bij politici geweest ? Als je wil , ik ken er enkele .

- Johnny* : Waar komt die plotse interesse voor je bloedeigen zoon vandaan ? Ik heb je duidelijk laten weten dat ik mijn eigen gang wil gaan en dat ik niet wil geholpen worden door een burgerlijke zak !
- Trouwens , je moest eens weten waar ik al geweest ben . Ik ben verlaafd geraakt aan het solliciteren . Ik kan niet meer zonder die spanningen , zonder die dagen van angsten en wachten , steeds wachten of ze je kunnen gebruiken . Steeds nieuwe adressen opzoeken , pintjes drinken , sigaretten roken of een joint opsteken om maar niet te zenuwachtig binnen te stormen .
- Big smile , altijd hetzelfde .
- That's life , man !
- Zo leeft mijn soort en niet anders . Jij moet je niets inbeelden over het leven van de huidige jeugd . Wij houden geen rekening met wetten en plichten , wij houden enkel rekening met onze overlevingskansen . Overleven , ja , dat is belangrijk . Loop naar de maan met je wetten en plichten .
- Pa* : Je hebt nog nooit bij mij gesolliciteerd . Ik heb een klein fabriekje waar we lollies maken .
- Johnny* : Sinds wanneer ben je daarmee begonnen ? Waar haal je het geld vandaan ? Dat is nu het verschil tussen ons . Ik heb geen geld , jij ook niet . Jij doet enkel alsof je manden vol hebt . Hoeveel ben je moeten gaan lenen ?
- Pa* : Kom je solliciteren of niet ?
- Johnny* : Moet ik een sollicitatiebrief met curriculum vitae meebrengen ? Wat voor persoonlijke rotzooi heb je nodig ?
- Pa* : Mag ik je zetel ? Bedankt .
- (Pa stapt P1 op en neemt Johnny's zetel)*
- Zie maar dat je deftig gekleed bent ! Waar is je das en je deftig pak ? Denk je in die spullen werk te kunnen vinden ? Eruit als je niet beter gekleed bent !
- (Johnny verschrikt af)*
- Mia ! ... Mia ! ...
- Verdomme , waar blijft ze toch ? Mia ! ...
- (Persoon X op als secretaresse : vreselijke bril , te nauwe rok , tippelpasjes , een en al onderdanigheid)*

- Persoon x* : Ja , mijnheer .
- Pa* : *(Woedend)*
 Wat is er met mijn kantoor gebeurd ? Hoe kan ik hier mensen ontvangen ? Die verdomde schoonmaakwoede van onze werksters ! Vooruit , haal mijn bureau .
- Persoon x* : Ja , mijnheer . Ik zal het ogenblikkelijk doen .
(Persoon X tippelt af en duwt P2 op . Hierop is duidelijk een kantoor ingericht .)
- Pa* : Zo , Mia , ik denk dat nu alles in orde is . Roep de volgende .
- Persoon X* : Komt in orde , mijnheer .
(Persoon X tippelt weer af , intussen nota nemend van de opdrachten)
- Pa* : En haast je wat . Ik móet nog een telefoontje doen naar New York . En kan je me boeken voor Hong Kong , eerste klas . Aangezien mijn liefje niet wil meegaan , is er een plaatsje voor jou bij . Morgen om tien uur vertrekken we . Doe het snel , wil je . Die afspraak met Verduren bel je best af . Aan die vent valt toch geen cent te verdienen .
 Waar blijft die sollicitant ?
(Persoon X zorgt dat ze snel weg is . Even later is een schuchter klopje hoorbaar .)
- Pa* : Binnen !
(Johnny komt binnen . Hij is niet overdreven schuchter of uitdagend .)
- Pa* : Zo , wat kom je hier doen ? Toch geen werk vragen ? Dan ben je aan het verkeerde adres , makker .
- Johnny* : Ik kom nochtans voor werk .
- Pa* : Vooruit , ga zitten .
(Johnny wil zijn zetel , die een eindje van het bureau verwijderd staat , dichterbij halen)
- Pa* : Neen , kan jij je handen niet thuis houden ? Dat is je stoel , vriendje , op die plaats .
(Johnny neemt plaats)
 Zo , aan welk baantje had je gedacht ?
- Johnny* : Wat heb je te bieden ? Ik weet niet wat ik kan .
- Pa* : Eens kijken . Een job aan de lopende band ? Iedere minuut vier dozen lolly's van de band nemen .

- Pa : *(Begint murmeltoon)*
 Vier dozen maal zestig , dat is tweehonderd veertig dozen per uur , maal acht per dag . Dat is ongeveer negentienhonderd dozen per dag . Tien mensen doen dit werk . Dat betekent dat er dagelijks negentienduizend dozen van de band worden genomen . Honderd lolly's per doos . Er worden hier dus dagelijks 1,9 miljoen lolly's geproduceerd en die worden opgegeten !
 Hoor je me ?
 1,9 miljoen lolly's aan één frank per stuk , dat komt dus op zo'n twee miljoen die hier dagelijks wordt binnengerijfd . En jij wil hier tegen honderd vierendertig frank per uur komen werken ?
 Mia ! ...
(Persoon X komt op)
- Persoon x : Ja , mijnheer .
- Pa : Breng me eens een kop koffie , schat .
- Persoon X : Komt voor mekaar , mijnheer .
(Persoon X af)
- Pa : Zie je , vriendje , dit is geen klein bedrijfje . En wij moeten dit bedrijf groot houden . Daarvoor zijn bewaame arbeidskrachten nodig ! Talent ! Ervaring ! Inzet ! Niet de eerste de beste werkloze krijgt hier een kans . Ik wens enkel het kruim van het kruim in dienst te nemen . Zelfs aan de lopende band ! Als ik een toiletjuffrouw nodig had , zou ik die pas aanvaarden als ze de beste van het land was . Niets minder , weet je !
(Persoon X is intussen opgekomen met een kop koffie)
 Ha , daar ben je , liefje . Je bent mijn pilletjes toch niet vergeten ?
- Persoon X : Neen , mijnheer . Alstublieft , mijnheer .
- Pa : Dank je . Ik zal je niet vergeten .
(Persoon X af . Ze wordt wellustig nagekeken door Pa)
 Zie je , zelfs mijn secretaresse voldoet aan alles wat ik daarnet gezegd heb . Zij heeft de kwaliteiten die ik nodig heb .

- Pa : *(Pa neemt de tijd om van zijn kop koffie te drinken)*
We gaan echter verder met jou . Heb je diploma's ?
- Johnny : Kleuterschool te Gellik , met vrucht geslaagd . Lager onderwijs , eveneens te Gellik , met de hakken over de sloot . Daarna heb ik nog een poging gedaan in het beroepsonderwijs , maar dat is me niet gelukt . Daarna niets meer .
- Pa : *(springt recht , verwonderd , niet wetend wat te zeggen)*
Jongen toch , en jij wil hier werk vinden ? Zonder diploma's ! Met niks , helemaal niks ! Niet eens licentiaat in een of andere richting .
(Pa gaat zitten en moet zichtbaar bekomen van zijn verbazing . Hij begint een spervuur van vragen waarop Johnny nooit antwoordt .)
Hou oud ben je ? Ben je verzekerd ? Jeugdbeweging ? Vrijwilligerswerk ? Heb je een bankrekening ? Vakantiewerk ? Heb je ervaring ?
Je hebt dus niets ! Niets !
Dan valt er voor jou niets te doen , tenzij ...
(Plots geheimzinnig)
... tenzij je een papiertje of briefje bij je hebt . Aan alles valt wel een mouw te passen .
- Johnny : Hoe bedoel je ?
- Pa : Wel , een briefje . Je weet wel . Of een lidkaart van de juiste ... eh ... Ach , je weet best wat ik bedoel .
- Johnny : Ik weet helemaal niet wat je bedoelt .
- Pa : God , hij weet niet wat ik bedoel ! Een kruiwagen ! Een partijkaart !
(Pa grijpt naar zijn hart , wankelt terug in zijn zetel)
Mijn hart ... oh ... mijn hart ... Mia ! ... Mia !!!
(Persoon X komt op)
- Persoon X : Ja , mijnheer . O , mijnheer , U bent niet goed !
- Pa : Bel even de dokter , liefje . Mijn hart is weer niet goed . Teveel kalfszwezerikken gegeten vanmorgen , denk ik . Bel je hem even , liefje .
(Persoon X af)
- Pa : *(Na een korte rustpauze)*
Voor jou , mijn vriend , is er hier geen plaats . Je